

מעדני אשר

שאלות וחקירות בענייני פרשת השבוע

י"ל ע"י מכון "מעדני אשר" בית שמש

פרשת וארא תשפ"ג
גליון תתקל"ג (שנה כ')

האם מותר לגעת בצואת האף כשמתפלל או לומד?

הנה הרמ"א אור"ח סימן צ"ב ס"ק ז', וכן כתב בחיי אדם כלל כ"ב ס"ק ט' כתב בשם המהרי"ל ז"ל ולכן אסור ליגע במקומות אלו בשעה שעומדים בתפלה או עוסק בתורה וכן בצואת האוזן והאף כי אם ע"י בגד.

אבל הגר"א פסק דצואת האף והאוזן לא מקרי צואה, ואם נגע אין צריך ליטול ידיו, מובא בספר שערי רחמים, ובדעת תורה אור"ח סימן צ"ב ס"ק ז', וכן פסק להיתר במור וקציעה מובא שם בשערי תשובה.

וכן כתב בהגהות על הש"ע ז"ל הרה"ה של המהרי"ל שצואת האף מקרי צואה, היא מהא דאמרינן בגמ' ב"מ ק"ז ע"ב צואת החוטם וצואת האוזן רובן קשה ומיעוטן יפה, חזינן דמקרי צואה, ולא ראייה היא, ולא פירש את דבריו מדוע לא היא ראייה.

והגה"ק מבוטשאטש בספרו מלי דחסידותא אות רנ"ב כתב דאין ראייה מגמ' הנ"ל שהרי הגמ' אומרת נדרים מ"ט ע"ב דרבי יוסי ורבי יהודה חד אכיל דייסא באצבעתיה וחד אכיל בהוצא, א"ל דאכיל בהוצא לדאכיל באצבעתיה עד מתי אתה מאכילני צואתך, חזינן דלכלוך שתחת הצפרנים קרי ליה צואה אע"פ שלא היה צריך עוד הפעם ליטול ידיו, א"כ ה"ה צואת האף אף שבגמ' קרי ליה צואה, מ"מ אין ראייה שיצטרך על זה נטילת ידיים.

והמהרש"ם בספרו דעת תורה אור"ח סימן צ"ב ס"ק ז', וכן כתב בשו"ת שלו חלק ג' סוף סימן רמ"א כתב שמצא בכתב יד של הדעת קדושים שראה מגדול אחד להקל רחיצת יד שאינה נקיה ברוק הפה, והוא צידד שאם נגע בצואת האף והחוטם בעת התפלה שיש כמה מקילים בזה, וכן המנהג להקל, ולכן גם המחמיר יש לו להקל בזה לרחוץ ברוק הפה.

והקשה: מהא דכתב הראב"ד בתמים דעים הובא באליה רבה סימן קע"ג שאם נטל מים אחרונים ואח"כ שפשף ידיו בכותל צריך נטילה אחרת שמא נגע ברוק שבכותל, חזינן שאחר רוק צריך נמי נטילה.

ומתרץ: דשאני התם משום מיאוס.

ובשו"ת בצל החכמה חלק ד' סימן ו' מביא ראייה שאינו חייב מדינא, מהא שכתב בספר חסידים סימן רנ"ב ז"ל מי שקינח חוטמו והשליך כיוו מחוטמו לא יגע בספר ולא ידבר בשבחות וברכות עד שיקנח אצבעותיו, חזינן דבקנח בעלמא סגי ואין צריך נטילה של מים.

האם מותר ללמוד נגד מי נטילה של שחרית?

בפרשת ט' כ"ט ויאמר אליו משה כצאתי את העיר אפרוש כפי.

איתא ברש"י ומקורו במדרש אבל בתוך העיר לא התפלל לפי שהיתה מלאה גלולים, וקימ"ל בש"ע אר"ח סימן צ"ד ומקורו בתרומת הדשן סימן ו' דאסור להתפלל במקום שיש ע"ז והוא מקום טינופת.

יש לחקור האם יש איסור להתפלל נגד מי נטילה של שחרית האם הוא בכלל דבר מטונף שאסור להתפלל נגדה.

הנה בשערי תשובה אור"ח סימן ד' ס"ק ה' מביא בשם הברכי יוסף שמנהג החרדים אל דבר ה' שלא לקרות ולברך נגד המים שנטלו בהם שחרית, וכן היה נוהג מופת הדור מוהר"ר חיים אבולעפעי ז"ל, וכן כתב בשו"ת לבושי מרדכי ח"ג סימן קנ"ב.

וכן בספרו עבודת הקודש במורה באצבע סימן ב' ס"ק נ"ז כתב ויכסה הכלי שבו המים שרחץ ידיו כי הם מים טמאים והם יותר ממי רגלים.

אבל בארחות חיים מביא שבספר נחלה לישראל בהלכה למשה סימן נ"ג כתב ששמע שבעל עבודת הקודש חזר ממה שכתב שאסור לקרות נגד מי נטילה של שחרית.

וכן בספר פסקי תשובה סימן ב' מביא בשם הדברי חיים מצאנז דמותר ללמוד ולהתפלל נגד מי נטילה, מהא דחזינן דמותר ללמוד נגד המת, מוכח דאין איסור ללמוד ולהתפלל נגד הטומאה, א"כ ה"ה ניגד מי נטילה של שחרית ליכא איסור.

וכן בשו"ת דברי יקותיאל אור"ח סימן ב' כתב דמותר להתפלל נגד מי נטילה של שחרית.

ומביא ראייה: מהא דאמרינן בש"ע אור"ח סימן ד' ס"ק י"ב שכשך ידיו לתוך הכלי מהני לתפילה ולק"ש, אבל לא לרוח רעה, ואם אומר דבר שבקדושה בעוד שהרוח רעה עליו, מכש"כ נגד המים שנטל בהם.

ומביא עוד ראייה: מהא דלא מציינו שיש איסור להתפלל ליד אדם שלא נטל את ידיו שחרית, חזינן דמותר להתפלל נגד הטומאה.

וכן מביא ראייה: מהא דכתב המעבר יעקב דמותר להתפלל נגד המת, היינו באופן שאין האיסור של לועג לרעה א"כ ה"ה ליד רוח רעה מותר.

וכותב: דמה שכתבו אחרונים לדחות הראיה הראשונה, וחלקו דכאשר נטל מים ויורד הרוח רעה יש ממשות לרוח רעה לכך אסור להתפלל נגדן, משא"כ בעודו בידו ליכא רוח רעה, דאין לזה ממשות, אין שום יסוד לחילוק זה: משום דרוח רעה אין בזה שום ממשות.

וכן מה שדחו הראיה שניה דשאני מת דהוא טומאה, משא"כ רוח רעה דהוא טינופת, אינו נכון: דהא מבואר בב"י בשם הזוהר דהטעם דרוח רעה משום דבכל לילה טועם טעם מיתה, א"כ כ"ש מת גופה דאיכא ביה רוח טומאה, ואפ"ה מותר א"כ הראיה נכונה.

ומסיק: להלכה מותר ללמוד אצל מי נטילה שחרית דיש לו לסמוך על הדברי חיים ועל המעבר יעקב ק"ו ממת, אבל מי שרוצה להחמיר עליו מותר, ולא היא בכלל הפטור מן הדבר ועושהו נקרא הדיוט כיון דיש מחמירים, עיין בשו"ת מים שו"ת סימן ל"א, וכן בשו"ת תפארת אדם סימן א', שו"ת שיה יצחק ויס סימן ב' מה שכתבו בזה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הנגיד הנכבד הרבני

הגאון רבי שמואל דוד פרידמן שליט"א

בארא פארק

מח"ס שדה צופים ועוד

לעילוי נשמת אביו

הרב החסיד יום טוב ליפא הכהן זצ"ל

בן הגאון הצדיק שמואל דוד הכהן זצ"ל

לבע"ג שבט תשס"ט ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הנגיד הנכבד העומד לימין המערכת מיום הקמתו

עורך המדור הנפלא משיב כהלכה

הרב מרדכי זיסקינד הגר שליט"א מנהטן

חוגתו מרת פעסא לאה תח"ל

לעילוי נשמת חמותו אמה

ה"ה מרת מלא בת הרב יהודה לייב ע"ה

נפטרה ערב ראש חודש שבט תשס"ד ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב

ע"י ידידינו הגאון עזריאל אהרנוביץ שליט"א קרית חסידים בית שמש

מחשובי המעירים במדור מכתבים למערכת

לעילוי נשמת אביו

הרב אביגדור בן הרב עזריאל אהרנוביץ ז"ל

אשר היה קשור בקשר של קיימא לכ"ק מרן אדמו"ר מסקווירא זצוקללה"ה

ולהבדלחט"א כ"ק מרן אדמו"ר מסקווירא שליט"א

ושש לעשות רצונם באימה ביראה ובשמחה

לבע"ג ראש חודש שבט תשע"ז ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב

ע"י ידידינו

הגאון הצדיק יואל דוד שפיגעל שליט"א

בית שמש

רב בית המדרש וראש ישיבת נצה ישראל

לרגל שמחת נישואי בנו

הבה"ח המופלג בתור"ש כמר שלום נח נ"ו

עב"ג ת

כ"ק האדמו"ר מהארנסטייפל שליט"א

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות

יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

ויצליח בכל אשר יפנה

**תלמיד חכם שאינו יכול בלי לימוד התורה
האם מותר לו ללמוד בפיו בבית הכסא?**

איתא בגמ' זבחים ק"ב ע"ב אמר רבא האי דינא מרבי אליעזר ברבי שמעון גמירנא ליה דאמר בבית הכסא וכו' ומקשה בגמ' והיכי עביד הכי והאמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן בכל מקום מותר להרהר חוץ מבית המרחץ ומבית הכסא, ומתוך הגמ' לאנסו שאני.

ופירש רש"י שהיתה שמועתו שגורה בפיו ומהרהר בה על כרחו, וכעין זה בגמ' קדושין ל"ג ע"א.

יש לחקור האם מותר נמי ללמוד בפיו באופן שהוא לאנסו או דילמא רק להרהר מותר.

הנה בדרישה אור"ח סימן פ"ה ס"ק א' כתב מגמ' זו משמע דבאופן ששמועתו היא כל כך שגורה בדעתו ותקוע בפיו עד שאי אפשר שיסיח דעתו ממנה, אז מותר אפילו לבטא בשפתיו כיון ששמועתו אנסו, והראיה שהרי ר"א אמר דינא בבית הכסא.

וכן מדייק: מהא דאמר הר' מנוח מובא בבית יוסף אור"ח סימן פ"ה שאם הוא אנוס להרהר בדברי תורה מותר, מה מותר ביה שייך אלא ע"כ הכונה דכיון שאנוס הוא בהרהורו יכול אפילו לבטא בשפתיו.

וכן כתב האליה רבה אור"ח סימן פ"ה דהיכא דהויא לאנסו, מותר אפילו ללמוד בפיו בבית הכסא.

אבל החיד"א בספרו ברכי יוסף אור"ח סימן פ"ה חולק עליהם וז"ל איך אפשר לומר דמותר ביטוי שפתיים, ממה נפשך, אי לביה אונסיה אשר לא ידע הנה זה עומד בבית הכסא אי לאו ואגבא טירדא ביטא בשפתיו אנוס הוא, ומאי דעבד עבד והו' יסלח לו, ובכגון זה מה הלשון אומרת מפום רבנן יול הוא לבטא בשפתיו, ואי הכיר ונפשו יודעת שהוא בבית הכסא ודאי אסור לדבר.

ומקשה החיד"א: הא איתא בגמ' שם בזבחים מר' אליעזר בר' שמעון גמירנא דאמר בבית הכסא, דמשמע שאמר בבית הכסא.

ומתוך החיד"א: דהכוונה גמירנא בבית המדרש, מה שהרהר ר"א בבית הכסא, ומביא דכן כתב הברכת הזבח וצאן קדשים שם בזבחים.

וכותב: דמה שכתב בשו"ת שאילת יעב"ץ סימן י' בהיחא דר"א שהיה גורס לימודו, אגב שטפיה כתב כן, והכוונה להרהר.

ובנשמת אדם הלכות ברכות כלל ג' הקשה על הדרישה: דאיך אפשר להתיר איסור דאורייתא של דיבור בבית הכסא בדברי תורה, משום צער בעלמא, דאפילו שבות דרבנן לא דחינן משום צער בעלמא, כדאיתא בש"ע אור"ח סימן שכ"ח ס"ק ל"ג דרק משום צער חולי התירו ולא משום צער רעב, ובשלמא הרהור להרבה שיטות לא הויא אלא דרבנן, לכן התירו כן, עיי"ש מה שמיישב.

ובשו"ת לב חיים חלק ג' סימן ו' ד"ה ולכאורה הקשה נמי על הדרישה: דלא יתכן לומר שראב"ש אמר דבר זה לרבא בבית הכסא וכאלו היה שניהם בבית הכסא דהוא דבר דלא אפשר, ובע"כ לומר דכוונת הגמ' ששמע את זה אח"כ מה שהרהר בבית הכסא.

מעדני אשר: נראה לתרץ ע"פ מה שכתב בהגהות העיב"ץ שם בזבחים דרך מקרה פגע בו רב ושמע אותו מבחוץ, שאי אפשר לומר שר"א למדה לו אותה שעה, שנכנסו שניהם לבית הכסא לאנסו, שא"כ מוכרחים אנו להוסיף זרות על זרות, שלא שמו ליבם גם שניהם לא על לימוד התורה בבית הכסא ולא על צניעות דבית הכסא, אלא ע"כ שמע אותו במחוץ, לפי הנ"ל א"ש דברי הדרישה.

ולענין הלכה: פסק במשנה ברורה אור"ח סימן פ"ה ס"ק ח' דהא דאמרינן לאנסו מותר, היינו דאם הרהר לא עבד איסורא מאחר שהיה לאנסו, אבל לתתחילה חובת גברא לדחות הרהורו, וכ"כ דהדיבור אסור, וכן כתב בישועות יעקב דדיבור בודאי אסור.

קול המעדנים

הספד על אבי מורי הריני כפרת משכבו

במלאת השלושים

"בבית המדרש המרכזי קרית צאנז נתניה"

בנוכחות כ"ק מרן האדמו"ר מצאנז שליט"א

דינר לקופת עזרת אחים

שע"י בית המדרש המרכזי ברכת מנחם ירושלים

למאות אברכים חסידים בני חו"ל

בראשות המרא דאתרא

ידידינו הגאון יצחק איוק אונגר שליט"א

כנס למנהלים ולמלמדים של תלמוד תורה

"מתיקות התורה ביתר עילית"

שהתקיימה במושב אור הגנוז

"כולל להוראה צאנז רמה ד' בית שמש"

שיעור בהלכות בשר בחלב

וחיזוק לימי השובבים

**איך מותר לאשה שעושה חליצה לקרוא פסוקים בלא נטילת ידים
הא נגעה בנעלים?**

קימ"ל אור"ח סימן ד' ס"ק י"ח שאחד מן הדברים שחייבים בנטילת ידים הוא הנוגע במנעליו, ולא יאמר דבר שבקדושה לפני שנטל את ידיו, דאין מתפללים כשיש טינוף.

יש לחקור אשה כשעושה חליצה האם צריכה ליטול ידים לפני שהוא קוראה את הפסוקים של חליצה כיון שנגעה בנעלים.

הנה בשו"ת חיים ושלום ח"ב סימן ק"ו כתב שהיבמה צריכה ליטול ידה כיון שנגעה בנעליים שהיא דבר מטונף.

וכן כתב בספר גזני חיים מערכת ח' אות נ' שצריכה ליטול ידה.

וכן השדה חמד אסיפת דינים מערכת חליצה סימן ב' ס"ק ז' הנהיג בבית דינו שלאחר שהיבמה חולצת את נעלו של היבם נוטלת את ידה ורק לאחר מכן אומרת את הפסוק, כיון שנגעה בנעליים.

ומביא בשם ספר כפי אהרן: דסבירא להו שאין היבמה צריכה ליטול את ידה לאחר שחולצת נעלו של היבם, משום שנעל זה אינה של היבם אלא שייכת לבית דין, ומיועדת אך ורק לחליצה, ולכן היא נקיה ואין בה טינופת כלל, מלבד זאת בשעה שהיבם לובש את נעל החליצה הריהו מנקה את רגלו היטב קודם לכן, שהרי מצוות החליצה חייבת להיות ברגל נקיה לחלוטין, וכיון שאין בנעל לכלוך וטינוף, אין היבמה צריכה ליטול את ידה.

אבל השדה חמד: דן בדבריו דאפשר שתקנו חכמים נטילת ידים כשחולץ את נעליו אף כשהנעלים נקיות משום רוח רעה השורה על הרגלים, א"כ אף שהמנעל אינו מטונף ואינו הולך כלל בזה, וזה מיועד רק לחליצה נמי צריך ליטול את ידיו.

ובשו"ת לבושי מרדכי אה"ע חלק ב' סימן ע"ז, וכן כתב בשו"ת שארית יהודה סימן א' סבירא ליה שהיבמה אין צריכה ליטול ידה קודם קריאת הפסוקים אף שנגעה במנעל של החליצה.

ומביא ראיה: מהא דקימ"ל יור"ד סימן רס"ה בש"ך ס"ק י"ח, עיי' מג"א סימן ע"ה לגבי מילה שאין צריך ליטול ידים אחר המילה, אף שנגע בערלה, כיון דלתקוני מצוה קא עסיק, א"כ ה"ה כאן בחליצה כיון שקא עסיק במצוה אין צריך ליטול את ידה.

וכעין זה כתבו הפוסקים: ליישב מנהג רבים שאינם מקפידים ליטול את ידיהם, לאחר הנחת תפילין של ראש, אף שנוגעים בשערות וקימ"ל דהנוגע בשערות ראשו צריך ליטול ידיו, ולפי הנ"ל א"ש שכיון שהנגיעה בשער היא חלק מהכשר מצוה והכנתה, אין הנגיעה מחייבת נטילת ידיים, כך כתב בשו"ת ציץ אליעזר חלק י"ב סימן ו'.

מי שנמצא בבית הכסא ושמע קול רעמים

האם מותר לברך כשיצא בלא נטילת ידים?

יש לחקור מי שנמצא בבית הכסא ושמע קול רעמים האם מותר לברך בלא נטילת ידים או דילמא אסור כיון שאסור לברך כשידיו מטונפות.

הנה איתא בגמ' ירושלמי ברכות פרק ט' הלכה ב' גבי ברקים היה יושב בבית הכסא או בבית ספקלריא אם יכול הוא לצאת ולברך בתוך כדי דבור יצא ואם לאו לא יצא.

וכן קימ"ל אורח חיים סימן רכ"ז סעיף ג' היה יושב בבית הכסא ושמע קול רעם או ראה ברק, אם יכול לצאת ולברך כדי דבור, יצא ואם לאו לא יצא.

וכתב על זה המגן אברהם סק"ד דמייירי כגון שלא נגע עדיין במקום טינופת ולא עשה צרכיו עדיין.

וכן כתב במשנה ברורה שם ס"ק י"א דמייירי דווקא באופן שלא עשה צרכיו, ולא נגע בידיו במקום הטינופת.

ומקשה במשנה ברורה: אף על גב דקימ"ל אור"ח סימן ד' דהיוצא מבית הכסא צריך ליטול ידיו אפילו לא עשה צרכיו.

ומתוך: הכא כדי שלא יפסיד הברכה אין צריך ליטול ידיו מקודם אם לא שהיו ידיו מטונפות, או שיכול ליטול ידיו במים או בשאר מידי דמנקי סמוך לשמיעתו, דאל"ה ודאי יתארך הזמן יותר מכדי דבור.

ובספר כרם שלמה סוף סימן ז' כתב להוכיח מדברי הירושלמי שמי שנכנס לבית הכסא ואינו עושה כלום חייב בנטילת ידים, הוא הדין ליוצא מבית המרחץ ולא רחץ שם.

ובשו"ת יביע אומר חלק ג' אור"ח סימן א' תמה עליו: שיש לפרשו כמו שתב המג"א בתירוץ ב', דמייירי שיכול ליטול ידיו, ועוד שאף מד' המ"א אין ראיה, ש"ל שאע"פ שרוח רעה שורה על ידיו בהכנסו לבהכ"ס, מ"מ בכדי שלא יפסיד את ברכת הרעמים ע"י שהייתו ליטול ידיו, התירו לו לברך כל שאין ידיו מטונפות ממש, והעמידוהו על עיקר הדין, וכמ"ש הטוש"ע סימן ד' סכ"ג שלא תקנו נט"י שחרית אלא לק"ש ולתפלה.

משיב בהלכה

מי שיושב כמה חדשים בבית סוהר במקום מטונף האם לא יתפלל כלל?

הנה בשו"ת יד אליהו רוגלר פסקים סימן י"ד נשאל באחד שנאסר בבית האסורים מטונף בצואה וסרחנות, על כמה חדשים, אם יבטל מצות ק"ש לגמרי בכל הימים שהוא בבית האסורים, או מוטב שיקרא במקום זה מלבטל מצות קריאת שמע לגמרי.

ומסיק: דכמו דאמרינן בגמ' מועד קטן י"ד ע"ב דאבלות ברגל אינו נוהג, משום דאתי עשה דרבים ודחי עשה דיחיד, וקרי לאבלות עשה דיחיד, היינו שאינו חל על הרבים בבת אחת לקיימה יחד, שאינו כי אם למי שאינרע בו מלתא ח"ו, אבל לא בהחלט, ה"נ והיה מחניך קדוש לא מקרי עשה דרבים, כי אינו חל החיוב בקיום העשה בהחלט, רק למי שיושב במקום מטונף הזהירה תורה לא לקרות קריאת שמע שם, רק במקום טהור, ולכן עשה דקריאת שמע דרבים דוחה עשה דוהיה מחניך קדוש, כיון דא"ל לקיים שניהם, יש לעיין אם לאו הבא מכלל עשה אינו חמור רק כלאו ועשה דחה ליה או לא, עיין פ"י כתובות מ' ע"א.

עוד יש לעיין: דעשה והיה מחניך קדוש אינו רק מצות עשה שמחויב לקיימה אם אפשר, וכשאי אפשר לא חל החיוב, דהא לא אסרה תורה לקרות קריאת שמע במקום מטונף, כי אם המצוה להיות מחנה ישראל קדוש, שקורין בה ק"ש וטהור, מיהו בבעל קרי פרטה תורה בפירוש שאסור לקרות ק"ש כדאשכחן בסיני, וגם לא הוי רק מדרבנן, דעזרא סמך לתקן טבילה לבעל קרי דלמד מהר סיני, וגם בזה יש לעיין אם אין מים להשיג בתוך משך זמן ק"ש אם יבטל ק"ש לגמרי, דהא י"ל דדוקא אם אפשר לטבול אסור לקרות ק"ש בלא טבילה, אמנם ממתניתין ברכות כ' ע"ב דבעל קרי מהרהר בלבו וכו' ומסוגיא שם בגמרא דאמר למה מהרהר כו' מוכח דאפילו אי אפשר לטבול אסור לקרות בפה, ומשמע משום דלא פלוג רבנן ובטלו מ"ע בשוא"ת, משום דגדר גדול גדרו בה, משא"כ בצואה דהוי מדאורייתא לא תקנו בה גזירת חכמים כלל, וי"ל דאתי עשה דק"ש ודחי לעשה והיה מחניך קדוש דהוי נמי רק שוא"ת, דתורה לא צותה על ק"ש שתהיה במקום טהור וקדוש, כ"א שתהא זהיר ביתד על אונן וכו' שלא יטנף המחנה, מיהו יש לעיין בהא ברכות כ"ב ע"ב דירד לטבול אם יכול לעלות ולהתכסות כו' ולא יתכסה לא במים הרעים כו' אלמא אפילו לפום מאי דבעי לאוקים מתניתין כו' אליעזר דאם הנץ החמה עבר זמן ק"ש, מ"מ ניחא ליה הא דקתני ולא יתכסה לא במים הרעים משום ריח רע, אע"פ שיעבור על זמן קריאת שמע על ידי זה ויבטל לגמרי, מיהו למ"ד דהרהור כדיבור אין זה ראייה, די ש' לומר דהכי קאמר ולא יתכסה במים הרעים, אלא יקרא ע"י הרהור שהוא כדיבור.

וכן בעובר אורח לאדר"ת סימן ע"ט כתב בחבושים בבית הסוהר שאי אפשר להיות מחנם קדוש יש לעיין אם יש לומר בזה עשה דוחה לא תעשה.

ומביא ראייה: מהא דאיתא בש"ע אור"ח סימן פ' מי שברי לו שאינו יכול לעמוד עצמו מלהפיח מוטב שיעבור זמן קריאת שמע ותפלה ולא יתפלל ממה שיתפלל בלא גוף נקי, חזינן שאינו דוחה.

אבל בביאור הגר"א סימן פ' כתב שאינו נראה להלכה דברי הש"ע.

ובשו"ת ציץ אליעזר חלק ח' סימן א' כתב לדחות את כל דברי היד אליהו ע"ש באריכות.

ולענין הלכה: כתב במשנה ברורה בביאור הלכה סימן ע"ו בסופו וז"ל אם הוא במקום מטונף אף שאי אפשר לו לצאת משם כגון שהוא חבוש בבית האסורין וכיוצא בזה מוטב לו שלא יתפלל כלל.

מדור זה נודע תערך ע"י ידידו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א - מנהגין משיב בהלכה שיתן וידיעת ההלכה כל ההלכות הם משו"ע ומשנה ברורה

דיעת הלכות שבת

א] ברכת המוציא, חידוד. הרב וידר ברך בליל שבת המוציא לחם.. ומיד לאחר שטעם מהפת נזכר ששכח בבית המדרש הסמוך לביתו את הדפים של הדברי התורה שהכין לשבת, לכן יצא מביתו לבית המדרש והביא את המחברת עם דברי התורה. מקרה דומה קרה לרב כהן שכנו של הרב וידר וגם הוא יצא מיד אחר שטעם מן הפת לאותו בית מדרש והביא את מחברת דברי התורה שלו. כיצד יתכן שהרב כהן חייב לברך שוב ברכת המוציא.. והרב וידר אינו צריך? (לכל אחד מהם ילדים קטנים ונשותיהם שילדו, היו בבית החלמה ושניהם חזרו לביתם לאחר 10 דקות).

ב] ברכת על נטילת ידיים/חידוד. בליל שבת, כאשר ברך הרב כהן את ברכת המוציא לחם.. והתכוון בברכתו להוציא את כל השומעים, היו שתי בנותיו חנה ושרה במטבח. שתיהן עדיין לא ברכו 'על נטילת ידיים' אך הן התכוונו לצאת בברכת המוציא.. א. האם חנה ושרה יצאו בברכת המוציא? ב. שרה חייבת לברך 'על נטילת ידיים' לכתחילה ואילו חנה תוכל לברך 'על נטילת ידיים' רק בדיעבד, מדוע?

ג] בציעת הפת א. באיזה גודל צריכה להיות חתיכת הפת שבעל הבית בוצע מהחלה השלמה ואשר ממנה הוא טועם וממנה מחלק למסובים? ב. האם יש שעור פת שצריכים המסובים לאכול מיד וללא הפסק, אחרי ברכת המוציא?

ד] חימום ידיים נזילת. בשבת בבוקר בקשה הגב' קליין לחמם עבור בתה בת השנה את הבקבוק הדייסה שהיה במקרר. האם מותר לה לשים את הבקבוק על גבי קדרה שעומדת על הפלטה של השבת? האם מותר לה לשים את הבקבוק בתוך כלי ראשון רותח שהורד מהאש (כך שלא תהיה בעיה של הטמנה)? בשני המקומות הדייסה יכולה להגיע לחום של יותר מיד סולדת, אך כוונת הגב' קליין לסלק את הבקבוק ממקרר החום לפני שיגיע לחום של יד סולדת. הדייסה נמצאת במצב נזיל. מה יהיה הדין אם הבקבוק במקרר הכיל אבקת תחליף חלב בתוך מים שלא הורתחו?

כללי המצוות בפרשה

ה] חידה. איזה לימוד אנו לומדים מפרשתינו שיש למסור נפש על קיום מצוות, ואיך הילפותא?

ו] צ"ע. האם מותר למסור נפש על מצוות כאלו שאינם בגדר של שלוש עבירות ממש?

ז] סכנה להציל את כלל ישראל. האם משה רבינו הסתכן כדי להציל את כלל ישראל או שלא, האם היה צריך להסתכן או היה אסור לו, מהיכן ניתן להוכיח גם מפרשה קודמת?

ח] מצוות ד' כוסות האם גדרה מה"ת או ששהיא רק דרבנן, וכמה צריך להצטרע על מצוה זו?

ט] במצוות ד' כוסות, מדוע יש דין לחזור על הפתחים אפילו שזה יותר מחומש ממונו, ולא מצינו כן בשאר המצוות.

י] האם בכל המצוות יש דין לתת לעני מכספי צדקה כדי שיוכל לקיים מצוותו.?

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה יידקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
5. שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב בהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לבורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה ייכנס בעזה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. -שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון בעמ' ד'.

תשובות ניתן לשלוח עד ר"ח שבט תשפ"ג

